

Prædiken til 5. søndag efter trinitatis

Matt. 16, 13-26

Med *Det Nye Testamente*s tilblivelse begynder en helt ny litterær genre, hvor nye figurer eller menneskeskildringer indfinder sig i litteraturen. Historieskrivningen derimod var mere eller mindre etableret, men ikke som vi kender den i dag. Den var yderst subjektivt drejet og skildrede primært magthavernes sejre. Var der beskrevet andet, f.eks. soldaternes levevilkår og herunder ønsker om forbedringer, blev de oftest fremstillet som urimelige krav. *Det Nye Testamente* derimod er blottet for enhver moralisme og højstemt retorik*

Tag nu bare dagens tekst, som handler om Simon Peter. Det bemærkelsesværdige er, at han er et af de første mennesker i verdenslitteraturen, der skildres realistisk – som den, han er. Han træder klart frem for os i sin iver, sin umiddelbare glæde over at bekende Jesus som *Kristus, den levende Guds søn*, men fremstår også særdeles tydelig i al sin svigten, sin nidkærhed, forvirring og overmod. For første gang i historien skildres altså et ganske almindeligt jævnt menneske, hvad der også gør sig gældende for alle de andre centrale personer i evangelierne.

Det har ikke kun litteraturhistorisk interesse, nej, det har verdenshistorisk betydning.

Mennesker fra samfundets nederste lag bliver til hovedpersoner i begivenheder, som gør krav på betydning – og får verdenshistorisk betydning. Fiskere, håndværkere, ypperste-præstens tjenere og tjenestepiger, en tolder ved navn Zakæus, sørgende mødre, udstødte spedalske og kvinden med det tvivlsomme ry, Maria Magdalene, gøres alle til hovedpersoner i en fortælling, der kommer til at overgå alle andre.

Alle disse mennesker tildeles hovedroller, men ikke fordi de er ekstraordinære, har usædvanlige evner eller imponerer med utrolige præstationer, men udelukkende i kraft af deres menneskelighed. Det er værd at hæfte sig ved i en tid, hvor det for alt i verden gælder om at gøre en forskel, skille sig ud fra mængden og blive udvalgt til diverse reality-shows eller på anden vis opnå den såkaldte eftertragtede kendisstatus! I reality-programmerne ligger der fra deltagerens side et markant ønske om at blive udvalgt. Udvalgt til at blive den særlige. Den særlige, der træder frem for offentligheden, bliver hverdagskost i dagspressen og får sit ansigt på forsiden af dagbladene.

Også af denne grund rammer evangeliet mig gang på gang. For her handler det ikke om

at skille sig ud og gøre sig særlig eller ekstraordinær på bekostning af andre mennesker, nej hér handler det tværtimod om at ophøje det almenmenneskelige og adle de livsvilkår, som vi er fælles om. Men det er desværre ikke nok i vores tid.

I dag er det i manges øjne – ikke mindst i politiske øjne – nemlig ikke nok at passe sit arbejde eller studie, sine børn eller gamle. Du skal for alt i verden også være frivillig, engagere dig i lokalforeninger, betale fast til diverse organisationer og helst også have en plan for, hvornår du vil foretage et kvantespring, avancere og sprænge rammerne for, hvad man egentlig kunne forvente af sådan en som dig! ”Gør en forskel” for din mand, din hustru, dit barn, din hund, din arbejdsplads, ja, for samfundets skyld. Så gør dog noget, vis, at der er forskel i dig!

Men hvad med ham eller hende, der ikke evner at gøre en sådan forskel? Hvad med teenagepigebarn eller drengen, der har svært nok ved at finde ud af, hvem han eller hun er? Hvad med den gamle, der ikke længere er helt så mobil og måske heller ikke helt så skarp længere? Er der plads til dem? Eller til kontanthjælpsmodtageren, som uden held har søgt det ene job efter det andet? Eller til den enlige mor, der er gået ned med stress, fordi hun faktisk prøvede at gøre en forskel? Hvad med dem?

Dagens hovedperson, Simon Peter, var som sagt en jævn mand. Han var fisker, passede sit arbejde, forsørgede sin familie og gjorde den forskel, som vi alle gør ved at stå i forhold til hinanden. Men en dag møder han noget andet, noget nyt og anderledes end den velkendte dagligdag, for en dag kommer

Jesus, Gud-mennesket, ham i møde. Og det får ham til at forlade det velkendte. Han opgiver sit erhverv som fisker for i stedet at følge en mand, der kaldte på ham, og kaldte med en sådan stemme, at Peter hørte nyt i de ord, som Jesus sagde. Ordenes kraft trak i ham, og drev ham væk fra hans almindelige hverdag. Der var noget i ordene, han ikke kunne modstå, noget der fik ham til at forlade sit eget.

Jeg kan selvfølgelig ikke redegøre faktisk for, hvad det var for en nyskabelse, Peter hørte, men jeg har en formodning om, at han blev ramt på nogenlunde samme vis, som jeg siden er blevet ramt af evangeliet. Og som jeg på ingen måde fyldestgørende kan gøre rede for, men i Jesus møder Peter og jeg og mange andre mennesker det verdenshistoriske nybrud, der for altid sætter en anden dagsorden for vores omgang med hinanden. I Gud-mennesket Jesus møder vi menneskeligheden, den sande menneskelighed, som kaldes frem i de mennesker, som jeg omtalte før, fiskere, håndværkere, embedsmænd og løstagne kvinder, alle disse mennesker som gøres til evangeliernes hovedpersoner.

Både de og Peter hører altså nyt i Jesus' ord, men genkender også noget. Der er på én og samme gang tale om befrielse og genkendelighed, for Jesus ser Peter som den, han er. Et menneske, der har modtaget livet og lever det efter bedste evne, men han ser mere end det. Han ser nemlig også, at livet leves på udsathedens vilkår. I Simon Peter, som Jesus udvælger til den klippe, der skal bygges kirke på, ser han også synden – det at vi ikke slår til, at vi svigter i afgørende situationer, forråder og udleverer hinanden.

Peter bliver derfor set med den slags guddommelige øjne, der kender tilværelsens dobbelte vilkår, at vi både er sat sammen af det gode og det onde, vilkåret som apostlen Paulus så udmærket har formuleret: ”At det gode som jeg vil, det gør jeg ikke, med det onde som jeg hader, det gør jeg!” Og disse guddommelige øjne ser så langt, at alle indbildningerne, vildfarelserne og de naive forestillinger om mennesket ophæves. For på samme måde som vi, kan heller ikke Peter styre de grimme og forræderiske sider af sig selv.

”Vig bort Satan!” siger Jesus til ham kort efter, at han har udnævnt ham til at bære troen videre og bygge kirke. Og han fortsætter: ”Du vil bringe mig til fald. For du vil ikke, hvad Gud vil, men hvad mennesker vil”. Den dag, Jesus tages til fange og udleveres til dom og død, fornægter Peter sit kendskab til ham. Inden hanen galer, forråder Peter Jesus tre gange. Jesus vidste det, han forudsagde det, for han kender menneskets natur.

Gud-mennesket ser igennem det ydre, selvbillederne, selviscenesættelsen og selvopfattelsen, og han ser, at mennesket ikke udelukkende er godt. Han ser, at vi også er grimme, ondskabsfulde, utroværdige, svigtende, men alligevel vil han bygge kirke på Peter og på os. Alligevel elsker han os, og har tillid til, at vi kan følge ham efter og ophøje det menneskelige, det sandt menneskelige, der lader kærligheden være størst, og lader kærligheden vinde over eksempelvis kendiskravet og ønsket om at være en anden end den, man er!

Så når evangeliene får verdenshistorisk

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

betydning, er det så ikke lige præcis, fordi Jesus er den ekstraordinære, den der gør en uendelig forskel? Den kraft eller magt, som er så guddommelig, at den på mange måder overgår al forstand og sprænger vores umiddelbare forestillinger om, hvad det vil sige at være menneske og leve livet, så det lykkes?

Møder vi ikke lige præcis i Jesus, der rent faktisk tog en tjeners ringe skikkelse på sig, den jævne almindelige mands skikkelse på sig, møder vi ikke hér det, som rammer os, nemlig den guddommelige livskraft, der vender op og ned på alting? Det er jeg overbevist om. Det er i hvert fald derfor, at evangeliet rammer mig.

Da Gud blev menneske og slog følge med mennesker fra samfundets nederste lag, og med mennesker som i sidste ende forrådte ham, da indtraf den afgørende forskel i verdenshistorien. Da blev der kastet et andet lys ind i verden, et lys, der får vores fattige begær efter at slå til og gøre en forskel til at blegne. Men ligesom Peter er vi også stillet i en dobbelt position, hvor vi er hjemfaldne til den gamle verden, den verden der lytter efter tidens moral og tilfældige levemåder og ikke fatter, *hvad Guds er!* Men samtidig har vi del i det nye. Samtidig har vi modtaget den nådefulde indsigt i, hvem Jesus er, nemlig *den levende Guds søn*, som skaber glæde, liv og fremtid for det enkelte, jævne menneske.

Søren Kierkegaard skrev engang en hel lille tale under overskriften: ”Det opbyggelige, der ligger i den tanke, at over for Gud har vi altid uret”! Det handler dagens evangelium om. At der samtidig med vores helt alminde-

lige liv og dagligdag også eksisterer et andet syn på mennesket, et andet blik, en ny og anderledes opfattelse af, hvad det vil sige at være menneske.

Sammen med Peter og de mange andre helt almindelige mennesker trænger vi til, at der kastes nyt lys over vores hverdag. Vi trænger til at høre det utrolige, at vores erfaringer, forestillinger og forventninger ikke bærer tilværelsen alene. De styrer og råder over os, men det utrolige er, at der er mere at sige om vores liv. På trods af alle mine forsikringer og intentioner om at slå til og gøre en forskel, på trods af erfaringen af at jeg langt fra altid slår til, så udfolder kærligheden sig til stadighed, så tager noget andet over, og viser mig min uret, men også at jeg er tilgivet.

Det utrolige, at over for Gud har vi altid uret, det er, hvad Peter i dag oplever. Og sammen med ham kan vi høre, at selvom vi netop ikke har ret, og gang på gang fornægter og svigter Gud, ja, så står han, *den levende Gud*, ved os alligevel. Så kommer han os uafledigt i møde og bygger kirke, når vi lader livet vinde over statiske opfattelser af det såkaldt rigtige liv.

Når vi er os selv fremfor at stræbe efter at være noget andet. Når vi tilgiver fremfor at bære nag, når vi ser hinanden med kærlighedens klarsyn i stedet for at stræbe efter kendisstatus eller anden vilkårlig statusdannelse, så bygger vi kirke, ja, så er vi kirke. Amen!

Birgitte Kvist Poulsen
Vesterbro Sogn

Salmer:

739, 398, 54, 249, 320, 318

*Fremhævelsen af og afsættet i Det Nye Testamente som ny litterær genre og dets verdenshistoriske betydning i forhold til skildringen af ”den jævne mand” skylder jeg Johs. H. Christensen, *Hvide marker* (anden tekstrække), Peoples Press 2011. I det hele taget vil man kunne læse inspiration fra hans prædiken 5. s. e. trin. (ibid.).